

การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร

โรงเรียนมอญศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

เขตการศึกษา ๘

นายเลือไชย พระแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ.2533

ISBN 974-577-415-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016340

110310903

A STUDY OF SCHOOL ADMINISTRATORS' SUPERVISORY PERFORMANCE
IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION EIGHT

MR. LUECHAI PRAKAEW

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University
1990
ISBN 974-577-415-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนมอญศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๘

โดย นายสีอิชัย พระแก้ว

ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ มุณสวัสดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....*นายสีอิชัย*..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชราภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*ดร.อรุณรัตน์ ใจดี*..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุಮรชัย ตันติ เมธ)

.....*ดร.อรุณรัตน์ ใจดี*..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ มุณสวัสดิ์)

.....*ดร.อรุณรัตน์ ใจดี*..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มุณฑี เจรยอด)

หนังสือที่ได้รับอนุญาตให้พิมพ์และจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ลือไชย พระแก้ว : การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เอกสารศึกษา 8 . (A STUDY OF SCHOOL
ADMINISTRATORS' SUPERVISORY PERFORMANCE IN SECONDARY SCHOOLS UNDER
THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL
REGION EIGHT. อ.ที่ปรึกษา : พศ.ว.ไตรรัตน์ นฤบดีสวัสดิ์, 311 หน้า ISBN 974-577-415-4

การวิจัยครั้งนี้วัดดูประสิทธิภาพการศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เอกสารศึกษา 8 เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ปัญหา
และอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา โดยส่งแบบสอบถามไปยังประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา จำนวน 163 ฉบับ แล้วนำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนทั้งสามขนาดส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติงาน
การนิเทศการศึกษาบนทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พร้อมทั้งเรื่องที่ปฏิบัติตามในแต่ละด้าน¹ ดังนี้ 1. ด้านบำรุงขวัญและเสริมสร้างกำลังใจคือ การให้ความช่วยเหลือครูในด้านส่วนตัว 2. ด้านปัจมัน
นิเทศครูใหม่คือ สนับสนุนและให้คำแนะนำแก่ครูใหม่ในด้านการเรียนการสอน 3. ด้านส่งเสริมการเรียน
การสอนและงานในหน้าที่ด้านต่าง ๆ 3.1 ด้านการเรียนการสอนคือ สนับสนุนให้ครูสอนตรงตามวุฒิ ความ
สนใจและความสามารถ สนับสนุนให้ครูสอนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ติดตามการปฏิบัติการสอนของ
ครูและกระตุ้นให้ครูปฏิบัติตามระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียน 3.2 ด้านบริการสิงงานวิเคราะห์
และความต้องการ ให้ข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ จัดกิจกรรมนันหนาก และติดตามประเมินผลการบริการสิง²
งานวิเคราะห์ 3.3 ด้านการประเมินผลคือ สนับสนุนให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน
และการกำหนดภาระเวลาของการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน 3.4 ด้านการสร้างความสัมพันธ์
กับชุมชนคือ สนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 3.5 ด้านสื่อการเรียนการสอนคือ ส่งเสริมให้ครูใช้
สื่อการเรียนการสอน 4. ด้านความรู้เรื่องหลักสูตรคือ การให้ความรู้เกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และ
โครงการสร้างของหลักสูตร 5. ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพคือ กำหนดผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับ
โครงการพัฒนาบุคลากรประจำการและการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการให้แก่ครู

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากครูไม่เปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมการสอน และครูยังขาดความคิดสร้างสรรค์ในการดัดแปลงวัสดุในห้องเรียนมาใช้เป็นสื่อการเรียน
การสอนและวัสดุอุปกรณ์การสอน ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการจัดบริการสิงงานวิเคราะห์ ความต้องการ
ให้แก่ครู ขาดนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะใช้เป็นสื่อในการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ครู ขาดความ
เข้าใจในการนำผลการวิจัยมาใช้ การประชุมสัมพันธ์ข่าวสารข้อมูลทางวิชาการไปยังชุมชนทำได้ไม่ทั่วถึง³
การจัดสวัสดิการให้แก่ครูใหม่ไม่เพียงพอ และขาดการสำรวจความต้องการของบุคลากรในแต่ละหมวดวิชา
และแต่ละฝ่ายทำให้บางหมวดวิชาและบางฝ่ายมีงานมากเกินไป

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนักศึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ๑๐๘๖๕๖๗๒๓๔
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บัญชีรายรับรายจ่ายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

LUECHAI PRAKAEW : A STUDY OF SCHOOL ADMINISTRATORS' SUPERVISORY PERFORMANCE IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, EDUCATIONAL REGION EIGHT. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. VALAIRAT BOONSAWASDI, 311 PP. ISBN 974-577-415-4

The purposes of this research were to study the administrators' supervisory performance in secondary schools under the Jurisdiction of the Department of General Education, Educational Region Eight, and to study the problems and the obstacles of supervisory performance. The researcher sent 163 copies of questionnaire to the population which were administrators of the secondary schools. The data were analyzed by means of frequency distribution and percentage.

The finding were that most of the administrators from all the three sized school had performed all supervisory tasks. The tasks were arranged from high to low performances, and the aspects of the tasks which were done at the high level were presented as follows: 1) Concerning promoting morals and willingness of the teachers, the administrators helped them in their private problems, 2) Orienting staff members, they promoted and introduced them about the curriculum and instruction, 3) Instruction and the others 3.1) Concerning instruction, they promoted teachers to use their abilities and knowledges in teaching, promoted teachers to teach by achieving the goals, followed up their teaching and supported the teachers concerning the evaluation, 3.2) Concerning providing facilities, they gave the academic information, recreation and followed up their facility evaluation, 3.3) Concerning evaluation, evaluating the school performances were rated at the high level and fixed time in evaluating the school performances, 3.4) Developing public relations, promoted further the relation between school and members of community, 3.5) Concerning instructional media, they provided instructional media, 4) Concerning the curriculum, they introduced framework and goals of the curriculum to teachers, 5) Concerning the professional growth, they allocated person to improve the program and gaining more knowledge.

Concerning the problems and obstacles of supervisory performance the important reasons were the teachers did not change their teaching behavior, the teacher lacked of creativity to apply local materials for instructional media, there was inadequate budget for providing facility and other services, there were no innovation and technology to make teachers gaining more knowledge, there was no effective instrument to evaluate the performances, the teachers did not understand about using research results, the communication from school to community was not enough, the welfare for staff members was not enough and lacked of survey in department which made some departments had a lot of work.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ดร. สมศักดิ์ บุญเรือง
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ทั้งนี้ด้วยความกรุณาจากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งให้ความสนใจดีตามส่วนความสามารถอีกความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์อย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยมีความชำนาญเชิงและประทับใจในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างมาก และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ อุทัย บุญประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพาณิช อาจารย์สวัสดิ์ จงกล และคณาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษาทุกท่านที่ได้ประลิทธิ์ประสานวิชาความรู้ตลอดสองปีการศึกษา เป็นผลให้ผู้วิจัยเกิดข้อคิดต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เผรยอด ดร.สมจิต สร้อยสุริยา อาจารย์คนึง ไทยประลิทธิ์ อาจารย์สุรินทร์ สรรพกิจ อาจารย์วันทนีย์ เพื่องฟู เกียรติ และอาจารย์โชคดี ศักดิ์สวัสดิ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคุณสุนิจ นิจสุนกิจ และ คุณสุรินทร์ กลืนทอง ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ในด้านเอกสารต่าง ๆ ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรและบริหารการศึกษา รุ่นที่ 26 ทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณ คุณนิรบล พระแก้ว คุณกัลยา พระแก้ว คุณกังสดาล พระแก้ว และคุณกิตติกุล พระแก้ว ที่ได้ให้กำลังใจ เป็นอย่างมากตลอดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาครั้งนี้.

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๕
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิตติกรรมประกาศ	๗
สารบัญ	๘
สารบัญตาราง	๙

บทที่

1	หน้า	1
	ความ เป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	ประโยชน์ของการวิจัย	5
	คำถามที่ต้องการคำตอบในการวิจัย	5
	คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	5
	วิธีดำเนินการวิจัย	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	ความหมายของการนิเทศการศึกษา	11
	ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	11
	ความจำ เป็นของการนิเทศการศึกษา	13
	หลักการนิเทศการศึกษา	15
	กระบวนการนิเทศการศึกษา	17
	กิจกรรมการนิเทศการศึกษา	18
	ผู้บริหาร โรงเรียนกับการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน	19

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	งานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน	21
	- งานด้านการปฐมนิเทศครูใหม่	27
	- งานด้านการจัดดำเนินการให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องหลักสูตร	29
	- งานด้านการเรียนการสอน	32
	- งานด้านสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์การสอน	34
	- งานด้านบริการส่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	36
	- งานด้านการประเมินผล	38
	- งานด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	41
	- งานด้านการส่งเสริมการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ	45
	- งานด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการนำร่องขั้นตอนและ เสริมสร้าง กำลังใจ	48
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
3	วิธีดำเนินการวิจัยและการรวมข้อมูล	53
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	53
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	53
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
	การสร้าง เครื่องมือวิจัย	54
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	56
4	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
	การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	58
	การวิเคราะห์การปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ..	64
	การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน	676

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	220
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	220
	วิธีดำเนินการวิจัย	220
	สรุปผลการวิจัย.....	222
	อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	234
	ข้อเสนอแนะ.....	259
	รายการอ้างอิง.....	261
	ภาคผนวก ก.....	268
	ภาคผนวก ข.....	270
	ภาคผนวก ค	275
	ประวัติผู้เขียน.....	311

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไป ได้รับคืน และแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	55
2	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพตามขนาดของโรงเรียน.....	58
3	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการปฐมนิเทศครุใหม่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	64
4	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการจัดดำเนินการให้ครุภาระ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	75
5	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการเรียนการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	89
6	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์การสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	115
7	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านบริการลิ่งอ่าน่วย ความสะอาดก่อต่าง ๆ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	127
8	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการประเมินผล จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	134

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	143
10	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการส่งเสริมการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	155
11	จำนวนและร้อยละในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการดำเนินการ เกี่ยวกับการบำรุงขวัญและเสริมสร้างกำลังใจ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	172
12	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการปฐมนิเทศครูใหม่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	178
13	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการจัดดำเนินการให้ครุภาระความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	182
14	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการเรียนการสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	186
15	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์การสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	192

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16 จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ^{ด้านบริการส่งอ่านวิทยความสัมภាភต่าง ๆ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน}	196
17 จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ^{ด้านการประเมินผล จำแนกตามขนาดของโรงเรียน}	200
18 จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ^{ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน}	204
19 จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ^{ด้านการส่งเสริมการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน}	209
20 จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ^{ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับการบำรุงขวัญและเสริมสร้าง กำลังใจ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน}	213